

Oświadczenie o stanie kontroli zarządczej
MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
za rok 2019

Dział I

Jako osoba ponosząca odpowiedzialność za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanych przeze mnie działach administracji rządowej:

PRACA, RODZINA, ZABEZPIECZENIE SPOŁECZNE

(W związku z obowiązującymi przepisami prawa, ograniczającymi zakres kompetencji Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach nadzoru nad Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, niniejsze oświadczenie o stanie kontroli zarządczej ogranicza się w odniesieniu do ww. jednostek wyłącznie do zakresu prawidłowości realizacji przepisów prawa przez te jednostki.)

Część A

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B

w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

(Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.)

Część C

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

(Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.)

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia pochodzących z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- procesu zarządzania ryzykiem,

- audytu wewnętrznego,
- kontroli wewnętrznych,
- kontroli zewnętrznych.

X innych źródeł informacji, tj.: oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za 2019 r. złożonych przez kierowników jednostek podległych lub nadzorowanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz przez kierujących komórkami organizacyjnymi Ministerstwa.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Warszawa, dnia 30.04.2020r.
.....
(miejsowość, data)

MINISTER

Marlena Maląg

.....
(podpis Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej)

Dział II

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym:

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Nieukończenie wszystkich działań w zakresie bezpieczeństwa zasobów służących wyeliminowaniu lub mitygowaniu 100% podatności na zagrożenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Kontrola zarządcza funkcjonowała w ograniczonym stopniu w zakresie:

- 1) prowadzenia kompleksowej i terminowej obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie podejmowania działań zmierzających do odzyskania należności z tytułu składek oraz przeciwdziałania przedawnieniom należności a także prawidłowości działań w zakresie obsługi wniosków o zwrot nadpłaty z konta płatnika,
- 2) niedostatecznych działań zapobiegających powstawaniu nadpłat i odsetek przy wypłacie świadczeń długoterminowych i krótkoterminowych,
- 3) braku zapewnienia odpowiedniej obsady kadrowej w obszarze orzecznictwa lekarskiego, zagrażającej zabezpieczeniu sprawnej i efektywnej realizacji zadań ustawowych ZUS,
- 4) ograniczonej realizacji obowiązków wynikających z RODO, w szczególności w zakresie realizacji audytów zapewnienia zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych oraz przygotowania i prowadzenia rejestru czynności przetwarzania,
- 5) ryzyka występowania błędów technicznych w komunikacji elektronicznej między wykonawcami a zamawiającym z uwagi na ograniczone parametry wydajnościowe miniPortalu i e-PUAP.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej:

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

- 1) Wdrożenie zaleceń z audytu obszaru bezpieczeństwa zasobów teleinformatycznych,
- 2) Przeprowadzenie analizy orzeczeń sądów uchylających decyzje administracyjne PFRON pod kątem przyczyn ich uchylenia, na które PFRON mógł mieć wpływ,
- 3) Przeprowadzanie szkolenia warsztatowego dla pracowników PFRON biorących udział w wydawaniu decyzji administracyjnych,
- 4) Kontynuacja działań korygujących zaplanowanych na rok poprzedni, tj. w zakresie prowadzenia ewidencji majątku, w tym analizy uregulowań wewnętrznych oraz zakresów odpowiedzialności i uprawnień.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Zaplanowano działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej w zakresie:

- 1) Prowadzenia kompleksowej i terminowej obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie podejmowania działań zmierzających do odzyskania należności z tytułu składek oraz przeciwdziałania przedawnieniom należności, a także prawidłowości działań w zakresie obsługi wniosków o zwrot nadpłaty z konta płatnika:
  - a) dalszy rozwój narzędzia informatycznego wspierającego typowanie i monitorowanie kont płatników składek wymagających obsługi w celu zapobiegania przedawnieniu należności,
  - b) monitorowanie jakości danych na kontach płatników składek i poprawności realizacji procesów po wdrożeniu aktualizacji procedury "Obsługa konta płatnika",
  - c) kontynuacja projektu „Program Stabilizacji Pracy”, w ramach którego mają zostać sukcesywnie osiągnięte wyznaczone cele o charakterze strategicznym i kluczowym,
  - d) skierowanie zaleceń zobowiązujących dyrektorów oddziałów do zwiększenia nadzoru nad zakładaniem i obsługą kont osób zobowiązanych do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz przeprowadzania okresowych kontroli,
  - e) przygotowanie wymagań funkcjonalnych do docelowego narzędzia wspierającego obsługę kont osób zobowiązanych do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, umożliwiającego centralizację tego zadania.
- 2) Niedostatecznych działań zapobiegających powstawaniu nadpłat i odsetek przy wypłacie świadczeń długoterminowych i krótkoterminowych:
  - a) skrócenie terminu uzyskiwania informacji o zgonach, co pozwoli na natychmiastowe wstrzymanie wypłaty świadczeń,
  - b) zwiększenie nadzoru oraz podejmowanie działań wspomagających oddziały ZUS, w których występują trudności z dotrzymaniem terminowości wydawania decyzji, w tym w przypadku zmian legislacyjnych generujących konieczność masowego wydawania decyzji.
- 3) Jakości rocznego planowania postępowań o zamówienie publiczne oraz terminowości przekazywania wniosków zakupowych do dalszego procedowania, a także przestrzegania wewnętrznych procedur w aspekcie składania oświadczeń zapewniających o bezstronności i poufności przez osoby biorące udział w postępowaniu przetargowym, w

tym przeprowadzenie analizy skuteczności istniejących mechanizmów kontrolnych stosowanych dla zapewnienia terminowości składania wniosków zakupowych oraz zaprojektowanie (we współpracy z komórkami wnioskującymi) nowych mechanizmów, mających na celu przestrzeganie terminowości składania wniosków zakupowych zgodnie z planem postępowań.

- 4) Braku zapewnienia odpowiedniej obsady kadrowej w obszarze orzecznictwa lekarskiego, zagrażającej zabezpieczeniu sprawnej i efektywnej realizacji zadań ustawowych ZUS - kontynuowanie działań zmierzających do uzupełnienia stanu zatrudnienia lekarzy orzekających w ZUS.
- 5) Ograniczonej realizacji obowiązków wynikających z RODO, w szczególności w zakresie realizacji audytów zapewnienia zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych oraz przygotowania i prowadzenia rejestru czynności przetwarzania:
  - a) przeprowadzenie zaplanowanych audytów zgodności przetwarzania danych osobowych zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych zarówno w ZUS jak i u podmiotów przetwarzających,
  - b) zarządzanie rejestrem czynności przetwarzania,
  - c) koordynacja tworzenia i aktualizacji klauzul informacyjnych,
  - d) prowadzenie oceny skutków dla ochrony danych w projektach i procesach,
  - e) przeprowadzenie szkoleń dla pracowników ZUS z zagadnień dotyczących RODO zgodnie z opracowanym harmonogramem.
- 6) Ryzyka występowania błędów technicznych w komunikacji elektronicznej między wykonawcami a zamawiającym z uwagi na ograniczone parametry wydajnościowe miniPortalu \ e-PUAP - zakończenie działań zmierzających do zapewnienia uruchomienia platformy zakupowej spełniającej wymagania przepisów dotyczących zamówień publicznych celem wypełnienia obowiązków ustawowych oraz konieczności docelowego zapewnienia elektronicznej realizacji procesu przeprowadzania i udzielania zamówień publicznych w ZUS.
- 7) Ograniczonej skuteczności i efektywności działań zmierzających do zmniejszenia długu technologicznego - zrealizowanie projektu migracji bazy danych DB2 do wersji wspieranej przez producenta.

Dział III

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

- 1) Aktualizacja i uzupełnienie wewnętrznych procedur zapewniających bezpieczeństwo informacji i ochronę danych osobowych, w tym m.in.:
  - wprowadzono nową Instrukcję zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych,
  - wprowadzono zarządzenie w sprawie zgłaszania i postępowania w przypadkach wystąpienia incydentów związanych z bezpieczeństwem informacji,
  - wprowadzono zmiany do Polityki Ochrony Danych Osobowych w Urzędzie.
- 2) Przeprowadzenie szkoleń dla kilkudziesięciu pracowników z zakresu zagrożenia dla zasobów i informacji oraz stosowanie środków zapewniających ich bezpieczeństwo.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

- 1) W celu poprawy kompleksowości i terminowości obsługi kont płatników składek, w szczególności w zakresie terminowego odpisywania należności przedawnionych, między innymi:
  - kontynuowano i systematycznie monitorowano realizację „Programu Stabilizacji Pracy” w komórkach dochodów w oddziałach ZUS, który ma na celu doprowadzenie do bieżącej i systematycznej obsługi kont płatników składek zgodnie z przyjętym standardem jakości i częstotliwości, wysłano roczną informację o stanie rozliczeń i saldzie konta na koniec 2018 r. do 2,5 mln płatników składek oraz w ramach bieżącej obsługi spraw płatników składek w 2019 r. udzielono takiej informacji 648 tys. płatników składek,
  - udostępniano dyrektorom oddziałów ZUS cykliczne informacje zarządcze w celu identyfikacji obszarów i podjęcia działań ukierunkowanych na zwiększenie jakości i terminowości obsługi kont płatników składek, a w konsekwencji dochodzenia należności,
  - uszczelniono procesy związane z obsługą wniosków o zwrot nadpłat płatników składek,
  - wdrożono narzędzie informatyczne wspierające typowanie i monitorowanie kont płatników składek wymagających obsługi w celu zapobiegania przedawnieniu należności z tytułu składek (aplikacja APB i pulpit obsługi przedawnień),
  - rozbudowano narzędzie informatyczne wspierające realizację zadań związanych z przymusowym dochodzeniem należności i zabezpieczeniami (aplikacja TWZA) m.in. w zakresie ustanawiania i modyfikowania zabezpieczeń należności na majątku dłużnika oraz działań egzekucyjnych w związku z zmianami legislacyjnymi oraz koniecznością zapewnienia współdziałania pomiędzy systemami i rejestrami ZUS oraz innych instytucji (w tym Ministerstwa Finansów, Krajowej Rady Komorniczej, Krajowej Administracji Skarbowej, jednostek bankowych).
- 2) W zakresie wzmocnienia działań weryfikacyjnych związanych z obsługą podziału i wypłaty środków zewidencjonowanych na subkontach ubezpieczonych między innymi:
  - w związku z procedowaniem ustawy przekształceniowej OFE, przygotowano rozszerzenie interfejsu wymiany danych ZUS-OFE o informacje w zakresie numeru rachunku bankowego lub adresu na jaki powinny być przekazane środki. W wyniku tej zmiany ZUS otrzyma dane, które według wcześniejszej koncepcji miały być pozyskiwane za pośrednictwem nowej usługi na portalu PUE ZUS,
  - podejmowano indywidualne decyzje o dokonywaniu wypłat z subkonta dla osób uprawnionych do wypłaty środków, które mieszkają poza granicami kraju,
  - zorganizowano warsztaty szkoleniowe dla pracowników komórek ubezpieczeń i składek w trzech oddziałach ZUS, w których realizowane są zadania związane z podziałem i wypłatą środków zaevidencjonowanych na subkontach,
  - kontynuowano kontrole planowe i doraźne dotyczące prawidłowości i terminowości realizacji zadań związanych z obsługą podziału i wypłaty środków zaevidencjonowanych na subkontach osób ubezpieczonych, w tym w zakresie weryfikacji prawidłowości form wypłaty środków zaevidencjonowanych na subkoncie.
- 3) Dla zapewnienia przestrzegania przepisów prawa i procedur wewnętrznych oraz sprawowania należytego nadzoru nad realizacją zadań w zakresie ustalania prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa między innymi:

- zorganizowano warsztaty szkoleniowe i narady dla kadry kierowniczej oddziałów ZUS poświęcone przeciwdziałaniu nienależnym wypłatom świadczeń osobom nieuprawnionym oraz zasadom dokonywania poświadczeń w tym zakresie,
  - kontynuowano przekazywanie do oddziałów ZUS zaleceń dotyczących właściwego trybu postępowania w sprawach weryfikacji tytułu do ubezpieczeń społecznych, w tym skierowano wytyczne dotyczące prawidłowego wypełniania poświadczeń wraz z przykładami oraz udostępniono poradniki z katalogami dobrych praktyk dla pracowników oddziałów ZUS,
  - uszczegółowiono wewnętrzne uregulowania prawne w zakresie kryteriów weryfikacji stosowanych przy obsłudze spraw dotyczących świadczeń krótkoterminowych, zasad nadzoru i monitorowania realizacji tych spraw,
  - wdrożono zmiany organizacyjne w oddziałach ZUS mające na celu zwiększenie nadzoru nad obsługą spraw świadczeń krótkoterminowych,
  - przygotowano zmiany funkcjonalne w dedykowanych aplikacjach dziedzinowych zapewniające skuteczniejsze mechanizmy weryfikacji, monitorowania i kontroli obsługi spraw świadczeń krótkoterminowych, a także rozpoczęto prace nad automatyzacją procesu przyznawania i wypłaty świadczeń krótkoterminowych.
- 4) W celu poprawy skuteczności i efektywności działania w związku z niedoborami kadrowymi - szczególnie w obszarach orzecznictwa lekarskiego, zamówień publicznych i IT przy jednoczesnym wzroście zadań ustawowych i wdrażanych projektów:
- przeprowadzono intensywne działania rekrutacyjne w celu uzupełnienia stanu zatrudnienia lekarzy orzeczników, obejmujące m.in. publikację ogłoszeń o pracę w prasie lokalnej i Internecie oraz przekazywanie informacji za pośrednictwem Okręgowych Izb Lekarskich,
  - w związku z zadaniami nałożonymi na lekarzy orzecznictwa lekarskiego ustawą z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, zwiększono plan zatrudnienia lekarzy orzeczników oraz lekarzy - członków komisji lekarskich (łącznie o 72 etaty),
  - wprowadzono podwyżki dla lekarzy orzecznictwa lekarskiego, a także przyznano dodatki specjalne z tytułu okresowego zwiększenia zadań,
  - w wyniku wyżej opisanych działań w 2019 r. zahamowana została tendencja spadkowa poziomu zatrudnienia lekarzy orzeczników w ZUS -w okresie maj-grudzień 2019 r, liczba lekarzy orzeczników wzrosła o 10 etatów.
- 5) W celu zwiększenia skuteczności, terminowości i jakości realizacji zadań w zakresie instytucjonalnej kontroli wewnętrznej w ZUS opracowano nowy model struktury organizacyjnej dla tego obszaru, obejmujący m.in. utworzenie 7 centrów kontroli wewnętrznej, a także przygotowano zmiany wewnętrznych uregulowań prawnych oraz harmonogram wdrożenia zmian.
- 6) W celu dostosowania Platformy Usług Elektronicznych ZUS (PUB ZUS) do efektywnej obsługi klientów:
- wprowadzono zasadę kwartalnego przygotowywania prognoz zapotrzebowania na zasoby ITS PUE (tzw. RCP) w ramach obowiązującej umowy na rozwój i utrzymanie PUE ZUS,
  - uruchomiono drugi węzeł PUE ZUS, który stanowi infrastrukturę zapasową w sytuacji awarii oraz w przypadku prawidłowego działania systemu, zwiększa wydajność PUE ZUS,
  - wprowadzono obowiązek wykonywania testów wydajności dla każdej dostarczonej modyfikacji systemu w ramach obowiązującej umowy na rozwój i utrzymanie PUE ZUS.